

Харчук Наталія Ростиславівна, старший
викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Сучасне суспільство ставить нові вимоги до особистісних і професійних якостей людини – рівня її соціальної адаптації, загальноосвітньої і спеціальної підготовки, творчих здібностей. Успішність перетворень у перехідних суспільствах значною мірою залежить від спроможності молоді конструктивно реалізувати себе в умовах трансформаційних процесів. На цьому етапі зростає роль системи освіти як інструменту адаптації молоді до самостійного життя та пошуку шляхів власного життєвого успіху. І цей шлях, як засвідчує досвід, пролягає через перехід від традиційної для тоталітарного суспільства моделі освіти до сучасної, за умов якої формується партнерство адміністрації навчальних закладів, викладачів, студентів. Тут головним є формування навичок роботи з традиційними та віртуальними інформаційними джерелами, знаходження креативних рішень, вміння працювати в команді, користуватися знаннями для вирішення практичних завдань, вміти реалізовувати проектні технології, презентувати себе та свої результати в умовах тендерів і конкуренції, мати постійну потребу в самоосвіті, відчувати свою перспективу в житті громади. [1, с.7]

У викладанні іноземних мов основною вимогою часу стає формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній і писемній формі. Аналіз вимог міжнародних стандартів, які представлені в сертифікаційних іспитах з іноземних мов, показує, що в них основну увагу сконцентровано на оцінці рівня розвитку комунікативних умінь і навичок.

Мова професійного спілкування – широке поняття, яке включає в себе мову для ділового спілкування, а також наукове спілкування, оскільки професійні інтереси можуть бути

пов'язані з науковими дослідженнями, спілкуванням із закордонними колегами, з участю у симпозіумах, конгресах і конференціях, з написанням статей, резюме, анотацій, обґрунтувань, читанням спеціальних наукових статей, слуханням лекцій, виступом з доповіддю та ін.

Таким чином, навчання іноземній мові фахівців технічного профілю є на сучасному етапі одним з найважливіших у підвищенні якості їх професійної підготовки. Іноземна мова виходить за рамки загальноосвітньої дисципліни і стає складовою професійної підготовки поряд зі спеціальними дисциплінами.

Розроблені навчальні програми для вищих навчальних закладів включають ряд дисциплін, пов'язаних з іноземною мовою : «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова для ділового спілкування», «Основи наукової комунікації іноземною мовою» та інші. Виконати такі завдання можна за допомогою поєднання традиційних і новітніх інформаційних технологій (використання Інтернету, компакт-дискових систем, комп'ютерних програм), які дозволяють студентам самостійно працювати над вивченням матеріалу, поповнювати свої знання з фаху.

Зміст навчання науковій комунікації іноземною мовою має забезпечити досягнення головної мети навчання, спрямованої на удосконалення студентами університету: вмінь та навичок практичного оволодіння іноземною мовою; вмінь одержувати та передавати іншомовну наукову інформацію за фахом; здатності вирішувати проблеми і задачі наукової діяльності, використовуючи інформаційні технології та іншомовну інформацію на електронних носіях (включаючи CD-ROM носії та мережу Internet); застосування усних контактів у ситуаціях наукового та професійного спілкування; здійснення письмових контактів у ситуаціях наукового та професійного спілкування; здійснення читання і осмислення професійно орієнтованої та наукової іншомовної літератури, використання її в соціальній та професійній сферах; анотування наукових статей

та обґрунтування свого наукового дослідження іноземною мовою.

В кожному виді мовленнєвої діяльності виділені основні групи вмінь. Так, для оволодіння комунікативною компетенцією професійно орієнтованого читання, студенти мають засвоїти три групи вмінь: вміння перцептивної переробки сприйнятого мовного матеріалу (І група) і вміння смислової переробки отриманої в ході читання інформації (II і III групи вмінь). І група вмінь спрямована на переробку інформації на мовному рівні і забезпечує точність розуміння мовної сторони тексту, без чого неможливе рішення завдань смислового сприйняття тексту як цілісного мовленнєвого утворення. Всі вміння даної групи в свою чергу розділені на дві підгрупи в залежності від характеру мовного матеріалу:

- вміння оперувати в процесі читання відомим матеріалом;
- вміння оперувати матеріалом, невідомим до моменту читання;

Зовнішнім показником рівня розвитку мовної компетенції читця виступає рівень сформованості лексичних, граматичних і фонетичних навичок читання. Навичка представляє собою автоматизований компонент свідомо виконуваної дії, мовленнєвого вміння. Так, лексична навичка читання як лексичний компонент мовної компетенції читця являє собою композитне явище, яке внаслідок його гнучкого функціонування в мовленні складно виділити цілісно і тому доцільно представляти у вигляді системи певних дій та операцій, що реалізують всі властивості даної навички. Система вправ, спрямованих на розвиток і відпрацювання вмінь виконувати такі дії та операції, має забезпечувати формування лексичної навички читання. Аналогічним чином повинна бути структурована граматична навичка читання і відповідна система вправ має бути спрямована на формування її компонентів і навички в цілому. Розробка узагальненої системи вправ для розвитку різних навичок, які лежать в основі мовленнєвого вміння читання, дозволить успішно формувати комунікативну

мовленнєву компетенцію професійно орієнтованого читання. Такі мовленнєві вміння виступають в якості спеціальних вмінь, які слугують основою для розвитку інтелектуальних вмінь і розумового розвитку студентів, і тим самим дозволяють вирішувати основне завдання того типу навчання, яке за своєю психологічною моделлю дістало в методиці викладання іноземних мов для професійного спілкування назву «розвиваюче навчання».

Важливою рисою нових підходів стало розуміння того, що недостатньо вивчати лише мовні норми, потрібно також оволодівати соціокультурними нормами, до складу яких входять і мовні. Таке завдання неможливо виконати за допомогою лише традиційних методичних прийомів і технологій. Потрібне диференційоване навчання та модернізація навчального процесу, тобто такі форми та методи навчання, що мають полегшити засвоєння навчального процесу. Невелика кількість годин аудиторних занять з іноземної мови професійного спілкування та той обсяг інформації, що збільшується кожен день, виводить комп'ютер та інформаційні технології на перше місце в процесі самостійної роботи студентів. Специфіка вивчення будь-якої іноземної мови полягає в тому, що студент не може вивчити її абсолютно самостійно, без професійного контролю і нагляду. У такій ситуації комп'ютер – ідеальний помічник викладача в процесі формування фонетичних, лексичних і граматичних навичок студента.

Значну допомогу при вивченні іноземних мов надає Інтернет. Основою Всесвітньої Мережі є спілкування, яке забезпечує безпосередній зв'язок з носіями мови через листування за допомогою електронної пошти з ровесниками з інших країн, створення і проведення спільних телекомунікаційних проєктів, участь у різноманітних конкурсах і олімпіадах, участь у текстових і голосових чатах, публікації наукових робіт на навчальних сайтах і отримання відгуків на них з різних країн світу, читання гіпертекстової інформації за фахом, використання он-лайн словників та багато іншого.

Інтернет також дає можливість спілкуватись з зарубіжними ровесниками у віртуальному вигляді. [2, с. 226]

Впровадження комп'ютерних технологій вчить студента працювати самостійно, вирішувати завдання та відповідати на виклики, що постануть перед ними на робочому місці, стимулює його до самоосвіти протягом усього життя. У результаті науково-технічної революції виникла потреба в неперервній освіті: знання старіють так швидко, що доводиться постійно перенавчатися. Відповідно вміння вчитися стає однією з найголовніших навичок. І саме ця навичка набувається при вивченні іноземної мови за допомогою комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. / Наук. ред. укр. Видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

2. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я.Коваленко, І.П.Кудіна, Харків, ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005, – 240 с.

3. Коновалов О.Ю. Інтернет і його вплив на розвиток закладів середньої, професійної та вищої освіти Америки і Європи. // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. – Вип. 33. – К. – НМЦВО, 2002.

4. Програма з англійської мови для професійного спілкування/ Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко та ін. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.